

KAREN HEINESEN

Socialpolitik burde være hævet over partipolitik

Skant sociale udgifter løber op i knapt milliard kroner hvert år, og skant vi alle på et tidspunkt af vores livsløb er eller vil blive klistret på Almannaðstovan og ikke får, så nær vi skal have folkepensionen, så drøftes den socialpolitiske virkelighed næsten ikke i medie.

Her op til valget kan man ganske vist læse et par velmenende indlæg fra stemmefolkere, som mener at folkepensionen er for lav, men en mere dybtgående debat om, hvordan vores sociale fællesskab skal reguleres ved hjælp af sociallovgivningen berøres ikke.

Rammeloven mangler at blive udfyldt

Det sociale område er et fællesanliggende mellem Færøerne og Danmark. Derfor indgår det et bestemt beløb til dækning af en del af udgifterne i bloktilskuddet. Resten af udgifterne fordeles mellem Landskassen og kommunerne.

En rammelov for socialvæsenet på Færøerne har været gældende siden 1. januar 1995, men mangler totalsen blive udfyldt efter loven. Ingen engageret politik kan være uvidende om, at vi har denne opgave. At skabe en selvstændig færøsk socialpolitik.

Eller er det virkelig så galt at alle debatter enten går i firk- eller cirkler omkring banksagen? Det er ikke blot indenfor landspolitik, der mangler politiske røster. Det er alment spændt at en kommunalpolitik fremkommer med socialpolitiske synspunkter, skant der eksisterer et meget grundigt kendskab til hvordan sociale problemer viser sig i de små kommuner.

Fordelelsen af sociale midler

For mange færøske familier, hvor familiebønnen mer enten er syge, handicappede gamle eller uden for arbejdsmarkedet af forskellige årsager har socialpolitikken eller manglen på samme en helt direkte indflydelse på det daglige liv.

Det ved politikere naturligvis godt, og det burde give de forskellige politiske partier anledning til en mereanceret diskussion. På hvilken måde mener de, at skattekræverne skal fordeltes til de borgere, der er berettiget til få del i de midler, det offentlige forvalter, hvad enten det er i form af f.eks. udbetalinger i kroner og øre, eller hjælpemidler og medicin, eller i form af pleje og/eller støtte fra hjemmehjælpere, sygeplejersker eller pædagoger. I rammeloven beskrives de områder, hvor en færøsk lovgivning kan gennemføres, så den netop passer til færøske forhold. Men der drejer sig om folkepension og invalidepension, for først at nævne det område, som koster de fleste penge, og hvor tekniske ændringer har været undervejs længe.

Men det drejer sig også om forsørgshjælp, hjemmehjælp, særlige tilbud til personer med fysisk eller psykisk handicap, særlige tilbud til syge og svagelige eller mennesker med sociale vanskeligheder.

Det drejer sig om tilbud til børn og unge, om re-

valdning og dagpenge til syge, gravide eller kvinder, som har barselsorlov.

Den gældende lovgivning, som Almannaðstovan og visse kommuner administrerer er udsvarende og utilstrækkelig i forhold til problemer borgeren har, når han henvender sig til det offentlige for at få sine retsmæssige ydelser.

Nye tider – nye krav

De tider er forbi, hvor borgeren skal løse sig selv og nyde sig på ferie. Det virker nedværdigende og helt ude af trit med samfundets udviklingen, at borgeren, som søger bistand fra det offentlige, ikke kan følge hvordan en ansøgning behandles på korrekt, hurtig og venlig måde.

Praktisk har udviklet sig, så alt for mange afgørelser bliver på en administrativ sagsbane, som kun få har indsigt i og derfor er unddraget muligheden for en offentlig kontrol.

Det har været sadan at lovsættet og de gennemførelsesforlokkinger er til rådighed, så borgeren kan stille bekendtskab med lovens bogstav og de administrative fremgangsmåder i sagsbehandlingen.

Det har været en selvfølge at forvaltningslovens regler om ret til at kende sin egen sag bliver fulgt. Den almindelig der derved opnår vil gavne borgeren, men også støtte den enkelte sagsbehandler i at udføre sagsgangen så godt, som hun/han har lært at gøre, både af hensyn til borgerens retssikkerhed og for at fremme en god forvaltningskikk.

Når det ikke altid er sadan i dag, er det blandt andet fordi der ikke er nogen som helst politisk forventning om, at ansatte i den sociale forvaltning skal yde samme service, som politikeren selv ønsker f.eks. fra sin bankrådgiver eller fra mekanikeren, når bilen skal repareres. (Også banken og mekanikeren skal tænke på at holde omkostningerne nede, men de ved at tilfredse kunder er billigst at betjene i det lange løb.)

Færøsk socialreform fremfor danske discountløsninger

Mindst 2 socialrådgivere stiller op til valget. Den ene har nok at vise sin arbejdsvilje som minister for det sociale område. Dog fik han ikke den tanke at nedskære et navn, der kunne udarbejde en betænkning, som kunne danne grundlag for en ret debat.

Jeg tror bestemt at en tværfaglig gruppe af personer med indsigt og visioner vedrørende det socialpolitiske område kunne give det nødvendige afstøt for en socialreform, der er afpasset vores samfunds behov for helhedsans, så vi fremover undgår hjemmestrikede danske discountløsninger.

Oppekt til kronikk kunne endast sum e brævt til kronikk@dimma.fo, ella á diskli til Dimmalætting, Smyrilsvægur 13, Postboks 19, 110 Torshavn.

Langdin skal liggja um 60 reglur við 120 sløgum á hvørjum ella tilsvarandi.

strikkede danske discountløsninger, på den lovmæssige side. For ikke at tale om administrative afgørelser, der hviler på tvivlsomme juridiske grundlag.

Socialrådgiverens kvalifikationer

Den anden opstillede socialrådgiver mener at ansatte socialrådgivere ikke får mulighed for at udføre fagligt kvalificeret arbejde.

Der kunne sikkert udtaltes både gode og røde kort, hvis socialrådgiverne var spillere på en fodboldbane. Kun få klubber ville tillade at deres spillere fik så dårlige muligheder for at forbedre deres spillestil og fik så lidt træning i at udnytte deres potentiale, som ledelsen på Almannaðstovan gennem årene har tilladt overfor samtlige medarbejdere, ikke blot socialrådgiverne.

De fleste socialrådgivere arbejder udelukkende på grundlag af en 3 årig grunduddannelse, de har hverken efter- eller videreuddannelse.

Det er ikke befurdende for år efter år at møde borgeren med omtanke og respekt i et jævndrygt forhold, hvis man ikke er fagligt agur. Hvordan kan socialrådgiverne være overbevante om, at deres merviden består i kendskabet til alle lovens facetter og det brede socialpolitiske grundlag, som samfundet ønsker skal danne baggrunden for de afgørelser, der træffes?

Det er rimeligt at rette særlige forventninger til socialrådgiverne som faggrupper, da de har valgt at uddanne sig specielt til at indgå i en direkte personlig kontakt med borgeren, når det drejer sig om sociale problemer. Men andre faggrupper bør også have gode muligheder for hele tiden at være fagligt agur. Det burde være et politisk mål at alle ansatte indenfor det socialpolitiske område skal være fagligt veludrustede, hvor indenfor deres fagfelt, da det er den eneste måde, man til gengæld kan kræve at alle ressourcer udnyttes bedst muligt.

Bekendt som velfærtssamfund

Det er med andre ord nok at tage fat på for nyvalgte politikere, og også rigelig opgaver til dem, der stiller op, men ikke bliver valgt.

De kunne levere det nødvendige travindsarbejde til felles bedste, så rammeloven snarest muligt kan udfyldes med et ordentligt indhold.

Socialpolitik er også samfundets signal til om verdenerne. Vi skal kunne signalere at vi kan være os selv bekendt som velfærdssamfund.

Karen Heinesen Socialrådgiver

Teknaðu partapening fyri 4.000 kr. í part

750 fólk nýttu høvið at økja um partapening hjá føroyska oljufelagnum Atlants Kolvetni. Hvar av hesum teknaði í miðal 4 000 kr. í partapeningi

ELI GUTTESSEN

Áhugin fyri at tekna partapening í nýstovnaða oljufelagnum Atlants Kolvetni kundi bent á, at vanlig feryngurin ikki bert setlar at standa og hyggja at, meðan útlendingar fara avstað við einum megingum oljuríkudemi úr føroyskum eka.

sker partabráv í nýggja felagnum og í miðal teknaðu hefur partapening fyri 4000 kronur í part. Hetta gav tilsumans góðar 3 mio. kr.

Frammanundan høvdu teir 18 stigtáskarnir til felagið teknað tilsamans 25,5 mio í partapeningi, so nú er samlaði partapeningurin komin upp á heilar 28,5 mio kr.

Føroyingar eru kendir fyri at bíða sum longst, tá tað kemur til at tryggja sær pláss í einhvørgum tiltaki. Soleiðis var eisini hesaför, tá partapeningur skuldi teknaast.

eftir partabrávum. Freistin at tekna var nakað stutt eftir føroyskum vidualurskiftum, og tí umhugssar nevndin at taka tekningin upp aftur so partapeningurin kann skjast enn meira.

Men hóast hetta er leiðslan í Atlants Kolvetni av teirri fatan, at stóra talið av nýteknadum partabrávum vísir, at felagið hevur stóra undirtaka millum feryoyingar.

Leiðslan í nýggja felagnum hevur enn ikki selt seg til nakað útlendskt oljusaftak, men er í samráðingum við fleiri feløg fyri at kunna eftir, hvar mest fast búturur.

Tá greiða er fingin á, hvar ymisku samtøkini ha-

Petur Even Djurhuus, nevndarformaður, og Kjartan Hoydal, stjóri í Atlants Kolvetni. - At 750 føroyingar teknaði í miðal 4.000 kr. í part vísir, at føroyingar hava álit á leiðsluni í nýggja føroyska oljufelagnum

va at bjóða føroyska felagnum, verður fínd undir ítskiligur samráðingur, um samstarvssamtalu við tað samtak, sum kann bjóða felagnum bestu handilsligu avtaluna

Felagið miðar imóti at vera líbug við hesar samráðingur, aðrinn farið verður undir fyrsta útbjóðingurumfar undir Føroyum, ventandi einaast í hesum árinum

Vigga Bro vitjar Grímu

Í næstum verða nýggja helni hjá Grímu í Gamla Meiarinum so mikið aleiðis komin, at tað ber til at hava smærri tiltak har.

Um handverkskiftið verður mándagskarafeitið atlandi hógt, og so verður arbeitt við at fasa innbúg, pallugróv v.m. í byrjanini verður Gríma noyð at duga upp vælvíð við at læna seg fram.

Fyrstu tiltakin í nýggju halunum verða gestaleikur, skeið og frásagnarkvöld í degunum frá 22.-30. mai.

Frásagnarkvöld Leygarkvöldið 23. mai

verður skipað fyri frásagnarkvöldi, har ávís fólk, sum eru kend fyri at duga væl at siga frá, fara at siga frá segum. Síðani verður lagt upp til, at ein og hvar, ið hevur hug, sleppur fram at siga frá. Gríma vonir við hesum at fasa áblástur til framhaldandi arbeiði við mentunarrávið.

Uppmáttur á okkar: tí munnlugu frásagnini

Gestaleikur Gríma fær í hesum sambandi eisini vitjan av kendu donsku sjónleikarkvinnuni Vigga Bro. Hon fer at sýna leikin "Orkanens Øje", ið er mono-

logur, samansettur av søgum, ið hon sjálf hevur samnað gøgnum tíðrarn, og eini søgu hjá Karen Blasen. Vigga Bro hevur frast sátt síni fingið í arv gøgn, nar at siga frá, men í mun til okkara arv nýtir hon ein meira dramatiskan form.

Fyrsta sýningin av "Orkanens Øje" verður sunnudagnum 24. mai. Eisini verður farið til Sumbiar við leikunum.

Skeið Í sambandi við hesi bæði tiltak verður skipað fyri skeiði í frásagnarhættum og -teknikki. Á skeiðinum,

sum verður í viku 22, verður tíkið stótt í frásagnarkvældinum og sýningin hjá Vigga Bro.

Tey, ið hava hug at fara á skeiðið, kunnu venda sær til Grímu, tlf. 318617 í seinasta lagi 7. mai.

Figging til tiltakið er fingin frá Teater & Dans í Nórðun, Leikjallir Føroya, Mentunarnevnd Torshavnar Byráðs, Mentunargrunni Føroya Sparikassa og Gramox-grunninum hjá Dansk Skuespilleforbund.

HYDRO

Alt vi gjør blir til energi

Hydro er energiselskapet fremfor noen.

Vi sørger for at energien blir tilgjengelig, vi sparer energi, – og vi forvandler den på en måte verden kan dra nytte av.

Vi er pionerer når det gjelder olje- og gassutvinning på store havdyb. Hydros teknikk gjør det mulig å ta mer ut av de ressursene som finnes.

Gjennom forvandling av hydrokarboner til plantebaserte stoffer oppnår vi i tillegg så mye energi i den maten vi bidrar til å produsere. Vi er verdens ledende produsent

av mineralgjødsel, med et internasjonalt markedsførings- og distribusjonssystem som selter oss i stand til å betjene over 100 land.

Selskapet har også lang tradisjon i å omdanne hydrokarboner til plaststoffer, som er utgangspunkt for en mengde nyttige og energibesparende produkter.

Hydro er også i verdenstoppen når det gjelder fremstilling av energimetallene aluminium og magnesium. Materialet er totalt resirkulerbart, til en brokdel av de opprinnelige produksjonsomkostningene.

Vår nære kontakt med bil- og transportindustrien resulterer i økende bruk av lettmetaller, redusert vekt på transportmidler, noe som igjen fører til store energibesparelser.

Vi bor i en verden i sterk vekst der behovet for energi bare øker. Hydros rolle som innovator selter oss i stand til å tilfredsstille de økende behov, samtidig som vi ivaretar en forsvarlig ressursutnyttelse. Og hele tiden med tanke på miljøet.

Norsk Hydro er et industriselskap forankret i fordeling av naturressurser med sikte på å dekke behov for mat, energi og materialer. For nærmere informasjon, kontakt: Norsk Hydro, 0240 Oslo, Tlf.: 22 43 21 00